

GRADSKA KNJIŽNICA
ZADAR

**IZVJEŠĆE O RADU
ŽUPANIJSKE MATIČNE RAZVOJNE SLUŽBE
ZA 2025. GODINU
- ŠKOLSKE KNJIŽNICE**

siječanj, 2026. godine

1. ŠKOLSKKE KNJIŽNICE – MREŽA

U 2025. godini broj školskih knjižnica u Zadarskoj županiji nije se mijenjao, te knjižničnu mrežu čini ukupno **56 školskih knjižnica**:

- 37 knjižnica osnovnih škola
- 19 knjižnica srednjih škola.

Na županijskom području djeluje ukupno 58 redovnih škola - 38 osnovnih i 20 srednjih škola, te dvije umjetničke škole i 1 učenički dom. Školsku knjižnicu nemaju privatne škole (Privatna osnovna škola „Nova“, Zadarska privatna gimnazija s pravom javnosti), umjetničke škole (Glazbena škola Blagoja Berse, Glazbena škola sv. Benedikta u Zadru) i Srednjoškolski đачki dom.

U školskoj godini 2025./26. osnovne škole u Zadarskoj županiji imaju ukupno 76 područnih škola/odjeljenja.¹ Niti jedna područna škola nema knjižnicu. Knjižnične usluge za područne škole osiguravaju knjižnice matičnih škola, mjesne narodne knjižnice i Bibliobusna služba Gradske knjižnice Zadar. U 2025. g. Bibliobusna služba omogućila je posudbu knjižnične građe za 16 matičnih i 39 područnih škola na području Zadarske županije, uključujući i škole na otocima.

2. STRUČNI NADZOR I PRAĆENJE RADA ŠKOLSKIH KNJIŽNICA

Rad Županijske matične razvojne službe zadan je i reguliran *Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u RH, NN 81/21*. Među njezine temeljne poslove spadaju redovito praćenje rada narodnih i školskih knjižnica, proučavanje njihovog stanja i potreba te izvještavanje nadležnih institucija - osnivača knjižnice, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Ministarstva kulture i medija RH te Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih RH.

Županijska matična razvojna služba ove zadatke izvršavala je putem redovite komunikacije s knjižnicama i spomenutim institucijama, preko dostavljenih izvješća i statističkih upitnika, stručnim obilascima i nadzorima te izradom analiza i izvješća. U 2025. godini realizirane su sljedeće aktivnosti:

- koordiniran je redovni godišnji unos statističkih podataka u *Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica*, provedena je pojedinačna kontrola podataka svih knjižnica te se, u slučaju uočenih nepravilnosti, komuniciralo s knjižnicama radi njihova ispravka;
- zaključeni su podaci u *Sustavu jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka* o poslovanju knjižnica u 2024. godini; na temelju objedinjenih podataka priređena je godišnja *Analiza poslovanja narodnih knjižnica Zadarske županije* i dostavljena NSK - Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo; sa stručnim suradnicima

¹ Školski e-Rudnik (vol.2). Dostupno na: <https://mzom.gov.hr/ser-skolski-e-rudnik-3419/3419>

knjižničarima pojedinačno su razmatrana odstupanja od propisanih standarda poslovanja (prostor, djelatnici, financiranje i dr.);

- knjižnice se poticalo na redovito pročišćavanje fondova u skladu s Pravilnikom o zaštiti, reviziji u otpisu knjižnične građe, NN 27/23; održana su pojedinačna savjetovanja o provedbi procedure, pregledana je dokumentacija i napisano očitovanje o reviziji (OŠ Šimuna Kožičića Benje Zadar, OŠ „Ivan Goran Kovačić“ Lišane Ostrovičke, OŠ Obrovac, OŠ Jurja Barakovića Ražanac, OŠ Petar Zoranić Stankovci, OŠ Voštarnica - Zadar, OŠ Zadarski otoci - Zadar, Pomorska škola Zadar, Strukovna škola Vice Vlatkovića Zadar), o godišnjem otpisu (OŠ „Valentin Klarin“ Preko, OŠ Zemunik, SŠ Benkovac);
- sa stručnim suradnicima knjižničarima provodila su se pojedinačna savjetovanja i o drugim stručnim pitanjima, poput umrežavanja, uređenja knjižničkog prostora, nepravilnostima u inventarnim knjigama i drugih, kao i prilikom promjene djelatnika u knjižnici (OŠ Preko, OŠ Polača, OŠ Pag, Katolička osnovna škola i dr.);
- u 2025. godini ŽMRS je poticala škole na uspostavu javno dostupnog kataloga knjižnične građe, a OŠ Polača i OŠ Sukošan poslane su pismene ponude za umrežavanje u *Skupni katalog knjižnica Zadarske županije*;
- ŽMRS posreduje između školskih knjižnica i djelatnika matične knjižnice koji rade na poslovima sistemskih administratora i koordinatora programa Crolist, odnosno koordinira aktivnosti vezane uz umrežavanje knjižnica (instaliranje knjižničkog programa Crolist, dodavanje korisničkih i administratorskih računa, konfiguriranje dodatne opreme i dr.) te edukaciju o radu u pojedinim modulima knjižničkog programa Crolist;
- izvršeni su stručno-savjetodavni posjeti školskim knjižnicama Ekonomsko-birotehničke i trgovačke škole Zadar, Gimnazije Vladimira Nazora Zadar, Prirodoslovno-grafičke škole Zadar i Srednje škole Pag, zajedno s koordinatoricom programa Crolist. Posjeti su imali stručno-savjetodavni i edukativni karakter, a bili su povezani s radom u knjižničnom programu Crolist (uspostava parametarske baze za barkodiranje građe i posudbu, poduka i dr.) te s provedbom revizije;
- proveden je stručni nadzor nad radom školske knjižnice OŠ Vladimira Nazora Škabrnja (14. 10. 2025.), izvješća s preporukama za stručni rad i razvoj djelatnosti dostavljena su školskoj knjižnici, školi i Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo pri NSK;
- povodom najavljenih investicija u školske zgrade, početkom godine upućen je poziv ravnateljima škola i stručnim suradnicima knjižničarima da obavijeste ŽMRS ukoliko su u procesu izrade projektne dokumentacije ili realizacije projekata izgradnje, rekonstrukcije ili dogradnje školskih zgrada. Zbog slabog odaziva škola, ŽMRS je početkom studenoga uputila sličan poziv osnivačima škola - Zadarskoj županiji i Gradu Zadru.
- ŽMRS je priredila i dostavila primjedbe na predloženo projektno rješenje uređenja i opremanja knjižničkog prostora u novoj školskoj zgradi Medicinske škole Zadar.

Sudjelovala je na više stručno-savjetodavnih sastanaka s projektanticom i stručnom suradnicom knjižničarkom te obišla gradilište nove škole. Unatoč prethodnom dogovoru, ŽMRS do kraja godine nije zaprimila konačni nacrt uređenja prostora;

- OŠ Petra Preradovića Zadar poslano je *Stručno mišljenje o potrebnom broju stručnih suradnika knjižničara u školskoj knjižnici*, slijedom dobivene informacije o ukidanju radnog mjesta stručnog suradnika knjižničara zaposlenog u nepunome radnom vremenu (20 sati tjedno). U *Stručno mišljenje* uključena je preporuka o zadržavanju dugogodišnje norme jedne pune i jedne nepune satnice radnog vremena, odnosno dvoje stručnih suradnika knjižničara;
- ŽMRS je priredila upitnik i krajem godine prikupila osnovne podatke o radu svih školskih knjižnica za 2025. godinu. Upitnik je obuhvatio informacije o knjižničnom prostoru, stručnim djelatnicima, katalogu i računalnom knjižničnom programu, sredstvima za nabavu građe, provedbi revizije i otpisa te postignućima i problemima u radu. Podaci su prikupljeni kako bi se stekao uvid u aktualno stanje i potrebe knjižnica, redovito ažurirali adresari te planirao rad ŽMRS-a za sljedeću godinu.

ŽMRS je, kao i sve druge stručne službe Gradske knjižnice Zadar, bila na usluzi školskim knjižnicama pružajući savjetodavnu pomoć u vezi sa svim stručnim pitanjima. Bila je posrednik u ostvarivanju programske suradnje između Gradske knjižnice Zadar i škola, te u komunikaciji NSK - Hrvatskog zavoda za knjižničarstvo i školskih knjižnica. Također, obavještavala je knjižničare o svim važnim novostima u struci, prosljeđivala razne upitnike, obavijesti o stručnim skupovima, manifestacijama i drugim relevantnim informacijama.

3. Informatizacija i povezivanje u jedinstveni knjižnično-informacijski sustav (umrežavanje knjižnica)

U sklopu redovitog praćenja rada školskih knjižnica, ŽMRS je krajem 2025. godine ažurirala podatke o zastupljenosti računalnih knjižničnih programa:

- osnovne škole (37 knjižnica): Crolist (14 knjižnica), Metelwin (20 knjižnica), nema program (3 knjižnice);
- srednje škole (19 knjižnica): knjižnični program Crolist (13 knjižnica), Metelwin (6 knjižnice).

Računalni program nemaju 3 knjižnice, što predstavlja poboljšanje u odnosu na 2024. godinu, kada je takvih knjižnica bilo 5.

Većina umreženih knjižnica, njih 44, ima javno dostupan katalog na mreži (OPAC), dok je 8 knjižnica još uvijek u procesu preuzimanja bibliografskih zapisa. Iako većina knjižnica ima javno dostupan katalog, mnoge još nisu u potpunosti uspostavile računalno knjižnično poslovanje.

Naime, samo 31 školska knjižnica (20 osnovnih i 11 srednjih) koristi računalni knjižnični sustav za evidenciju posudbe građe. ŽMRS kontinuirano potiče preostale knjižnice na dovršetak i potpunu uspostavu računalnog knjižničnog poslovanja, no kod nekih se uočava nedovoljna angažiranost i zastoje u procesu informatizacije.

4. STRUČNO USAVRŠAVANJE KNJIŽNIČARA

U suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu - Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara, ŽMRS je u 2025. g. organizirala sljedeće tečajeve za knjižničare narodnih i školskih knjižnica u Zadarskoj županiji:

1. *Krizno komuniciranje u knjižnicama*, mr. sc. Ivančica Đukec Kero, knjiž. savjetnica i Janja Maras, viša knjižničarka, 21. 5. 2025.
2. *Upravljanje ostavštinama u knjižnicama i srodnim baštinskim ustanovama*, dr. sc. Marina Vinaj, knjiž. savjetnica i dr. sc. Tamara Štefanac, viša arhivistica i kustosica, 1. 10. 2025.
3. *Metodologija anketnog istraživanja*, dr. sc. Aleksandra Pikić Jugović, knjižničarska savjetnica, 12. 11. 2025.
4. *ERASMUS + za narodne knjižnice – prilike u obrazovanju odraslih*, predstavljanje programa, Janja Maras, viša knjižničarka, 17. 9. 2025. (org. Gradska knjižnica Zadar i Janja Maras, Erasmus+ ambasadorica)

Troškovi tečajeva podmireni su sredstvima Centra za stalno stručno usavršavanje i sredstvima Ministarstva kulture i medija namijenjenih za programsku djelatnost ŽMRS-a. Polaznici ovog stručnog programa bili su školski i narodni knjižničari. Svi polaznici oslobođeni su plaćanja kotizacije i dobili su potvrde o sudjelovanju.

ŽMRS je knjižničare redovito informirala te ih poticala na praćenje dodatnih webinarâ Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU), kao i na sudjelovanje na stručnim skupovima u organizaciji drugih organizatora (HKD-a, NSK i dr.).

6.1. Stručno usavršavanje voditelja ŽMRS-a, održana izlaganja i objavljeni radovi

Uz programe navedene u prethodnom poglavlju, voditeljica ŽMRS-a sudjelovala je i na sljedećim stručnim skupovima:

- 7. stručnom skupu *Ostvarimo potencijale knjižnica: Kako do uspješnijeg obrazovanja osoba s teškoćama čitanja*, webinar, 15. 5. 2025.
- Školske zelene knjižnice, Dragica Pršo, stručna suradnica savjetnica, CSSU webinar, 4. 6. 2025.
- *Školski knjižničar u pokretu: Raznoliki pristupi poticanju čitanja i edukaciji*, stručni skup Županijsko stručno vijeće stručnih suradnika knjižničara Zadarske županije, Bibinje, 24. 6. 2025.

- *Čitanjem do uključivog društva*, online informativna radionica u sklopu *Poziva na dostavu projektnih prijedloga*, 12. 9. 2025.
- *Narodne knjižnice u digitalnom svijetu*, 15. savjetovanje za narodne knjižnice u RH – s međunarodnim sudjelovanjem, Vinkovci 8. do 11. 10. 2025.
- Okrugli stol *Utjecaj suvremenih knjižničnih prostora na poticanje čitanja*, Zadar, 27. 10. 2025.
- *Umjetna inteligencija - praktična primjena i etički izazovi u obrazovanju*, Županijsko stručno vijeće stručnih suradnika knjižničara Zadarske županije, Bibinje, 24. 11. 2025.
- *15 po 15: cijela Hrvatska čita djeci*, online predstavljanju kampanje (webinar) u sklopu *Nacionalnog programa poticanje čitanja od najranije dobi Rođeni za čitanje*, 10. 12. 2025.

Kao članica Radne skupine Hrvatskoga knjižničnog vijeća, sudjelovala je u izradi *Dopunjenog izdanja Programa razvoja pokretnih knjižnica u RH* (2025). Dostupno na (<https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/2025%20Dokumenti/PROGRAM%20razvoja%20mre%C5%BEE%20pokretnih%20knji%C5%BEenica%202025%20OBJAVA.pdf>).

Zajedno s Dunjom Marijom Gabriel priredila je izlaganje pod naslovom *Praćenje i vrednovanje Programa razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj* za 17. hrvatsku konferenciju o pokretnim knjižnicama i festival bibliobusa – s međunarodnim sudjelovanjem, Virovitica, 5. i 6. lipnja 2025. godine.

Napisala je dva stručna/znanstvena članka u koautorstvu:

- Radman, N. i Žentil-Barić, Ž. (2025). Srednjoškolci i knjižnica : istraživanje o korisničkim navikama mladih. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 68 (1): str.255-275. Dostupno na: <https://doi.org/10.30754/vbh.68.1.1420>
- Bužleta, N., Črnjar, Lj. i Radman, N. (2025). Uspješnost narodnih knjižnica u posredovanju javnim informacijama: istraživanje na primjeru županijskih narodnih knjižnica. U: Bužleta, N. et al. (ur.) *Digitalna transformacija službenih publikacija i državnih informacija u izgradnji digitalnog društva: zbornik radova s 3. međunarodnog stručnog skupa* (str. 56 -73). Pula: Gradska knjižnica i čitaonica Pula.

5. SURADNJA I OSTALI POSLOVI

Županijska matična razvojna služba redovito surađuje s Ministarstvom kulture i medija, NSK - Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo, NSK - Centrom za stalno stručno usavršavanja knjižničara, zatim s drugim županijskim matičnim narodnim knjižnicama u RH, s knjižnicama u Zadarskoj županiji, s osnivačima narodnih i školskih knjižnica te sa školama i Županijskim stručnim vijećem stručnih suradnika knjižničara Zadarske županije.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe član je Hrvatskoga knjižničnog vijeća Ministarstva kulture i medija RH, Stručnoga vijeća županijskih matičnih razvojnih službi, HKD - Komisije za pokretne knjižnice i Društva knjižničara Zadar. U radu svih navedenih tijela sudjelovala je na sastancima i u elektroničkim raspravama koje su se tijekom godine odvijale.

U Gradskoj knjižnici Zadar, voditeljica Županijske matične razvojne službe članica je *Povjerenstva za izbor najkorisnika*. Povremeno je radila u Studijskoj čitaonici.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe:

Nada Radman, viši knjiž.

Urbroj: 113/26

Zadar, 29. siječnja 2026. godine